

Sosyal Alanda Mesafesiz İletişim Biçemleri

Şenel ERGİN

*Yazdıklarım, oturmakta olduğum apartmanda yaşadığım fiili durumdur.
Epey zaman önce, kısa bir zaman aralığında, birbirini izleyen üç mesafesiz iletişim /
cepheden karşılaşma olayı yaşandı.*

*1. Genç erkeğin yaşlı bir erkekle – aralarında bir kuşak yaş ve işveren – işçi gibi konum farkı varken,
sözün gücünü yitirmesi sonucu yapılacak ne kaldı ki kayıtlı bilinçaltı bilgisine uyarlı,
şiddet içeren gürültülü bedensel kapışması..
Apartman yöneticisi ile apartman hizmetlisinin yumruklaşması..*

*2. Bir doksan boylarında muhtemelen 110 – 120 kg. ağırlığında genç bir erkeğin,
üst katta oturan üç çocuklu genç ve narin yapılı bir kadının kapısına dayanması..
Gecenin ilerleyen saatlerinde alt katta oturan erkeğin, çocuk gürültüsü nedeniyle,
tesadüf bu ya.. kocanın da işi gereği o anda evde bulunmazken,
her ne yapabileceğini düşündü ise.. şiddetle ve gürültü çıkararak kapıyı zorlaması..
Özetle fiilen öz denetimin yitirilmesi sonucu anlık sosyal bilinç kaybı yaşaması..*

*3. Çocuklar yüzünden, kadınlardan birinin diğerine,
yüzüne karşı söylenen iyice sevimsiz sözleri üzerine
sosyal denetimini yitirerek anakaplan ruhuyla saldırması..*

*Her üç olayda da elbette önceki barışçıl görüşmelerin yapıldığı ve
yaşanan olayların sabrın tükenme durumlarında zuhur eden son hâl olduğu
düşüncesi de makul olacaktır.*

*Bunlardan 2. olaya ses duyma üzerinden şahidim;
diğer ikisini sonradan öğrendim.*

*Sonuç, bende uyandırdığı tedirginlik;
erkek – erkeğe
erkek – kadına ve
kadın - kadına
özetle herkes herkese her durumda “saldırabiliyor”;
kendilerini tutan hiçbir ahlâk normu yok.
Kendilerini haklı hissetmeleri..
kendileri üzerindeki denetimi anında devre dışında bırakabiliyor ve
elbette her birinin kendini haklı gösterebilecek mantıklı nedenleri de var.*

*Ancak.. böyle bir durum benim için tehlike arz eder.
Benim karşımda da her kişi her an kendini haklı hissedecek bir nedeni rahatlıkla bulabilir.*

*ÇÜNKÜ yaşım nedeniyle aktif yaşamdan geri çekilmesi gerektiği düşünülen ve
geride kalan yaşamının da kısalığını düşünerek,
sadece kendi huzurunu önceleyen..*

*yani böyle düşünen, sosyal ölü beden / güçsüz bir “emekli” değilim.
Her yanlışın üzerine gidebilen ve görüş bildirebilen bir tavra sahibim.
Gerektiğinde de alabildiğine ısrarcı olabilirim, buna da gücüm, el hamdû lillah, yeter..*

*Apartmanın seçilmiş yöneticisinin karşısına oturdum; kendisi apt. ve çevresi için “varoş”
saptamasının yapıldığını duyduğunu söyledi ve çok etkilenmiş durumda..
Ne apt. ne çevresi ve muhtemelen ne de dâhil olduğu olay için bu tanımı kabul edecek
durumda;
konuştu.. dinledim.*

*Komşu dindar kadın – “her iki tarafı da dinlemeli,” deyip..
bana islâm büyüklerinden örnekler vermeye kalktığında..
Kalp kırmak yok..
ama bu kadının ne dediğimi anlamasını beklemek nafîle olacak;
oysa bende bir ihtimal, İslâm Ahlâkı’nu kavramıştır, umudu vardı..
İslâm, yaşanan olaylara nasıl bakar.. yorum yapabileceğini varsayarak ondan dinlemek
istemiştim.
Fıkıh.. olaya nasıl bakar.. bunun için karşısına oturulacak bilgi düzeyinde değildi ki..*

*Epey zaman sonra şiddete başvuran genç kadın, bendeki selâmın,
sohbetin lezzetinin kaçtığını iyice gördüğünden,
konuşmak isteğini belirterek, karşıma oturduğunda..
önce kendisine bu isteği için, teşekkür ederek,
o günü bana kendi penceresinden anlatmasını istedim.
Çünkü dedim.. saldırıya maruz kalan.. bir hafta sonra gelip anlattı.*

*Ben o anda olanın, mahiyetinden bu vesile ile haberdar oldum ve sadece
dinledim.
Çünkü mağdur olduğunu söyleyen genç kadın evini sattığını,
başka bir yerde müstakil duplex ev aldıklarını ve “yarın” taşınacaklarını söyledi.
Ziyaretinin nedeni de, bana veda etmektir.*

*Neden böyle bir olay yaşandı dediğimde;
olayı elbette kendi penceresinden görüldüğü şekilde anlattı.*

*Ali Nesin ile Fatma Barbarosoğlunun karşılaşmaları da bunun gibi
Nesin Matematik Profesörü,
Barbarosoğlu Sosyal Bilimler’den Dr. ’lı bir Felsefeci;
birbirlerinin diline yabancı olmaları düşünülemez.*

*Bilim Evreni’nde, Matematik - Fizik gibi temel bilimlerden Felsefeye kayarak güçlü
çalışmalar yapan bilimadamlarını biliyor ve tanıyoruz.
Temel bilimlerden gelen soyut düşünce becerisi Felsefenin de olmazsa olmazıdır.
Bu açıdan sorun yok.*

Ama.. Barbarosoğlu Nesine yönelttiği düşüncesinde de haklıdır.

Nesin eleştirisinde hataya mı düşmüştür.

Barbarosoğlu, eleştiren nefesine mi yenilmiştir.

Hayır; kendi durdukları yerden her ikisinin de öncelikle haklı olduğunu söylemek isterim.. Çünkü bu iki kişinin de durdukları yerde haklı olduklarının anlaşılmasına gereksinimleri var gibi hissederim.

Ayrıca her ikisi de farklı düşünce koridorlarında yol almış güçlü sosyal kişiliklerini günlük yaşamlarına da rehber edinmiş topluma örnek değerli kişilerdir.

Bu yazı için de.. kendilerinin affına sığınıyorum.

Kendisini, İslâm ahlâkıyla, İslâm 'ın edep ve terbiyesiyle var kılan Barbarosoğlu Hoca için toplumsal yaşamda akla gelen her bağlamda sorumluluk anlayışı ile eylemli olmak yaşamakla eşanlamlıdır.

Erişkin – kâmil insan bir eylem bütünlüğü anlayışı içinde yaptıkları kadar yapmadıklarından da sorumlu olarak, insan ve durumlara özgü hâl farkı ayırımı yapmadan topluma dâhil olma sorumluluğunu taşıyacaktık.

Allah'a iman etmiş Müslüman kişiden Yaradan'ın / Allah'ın beklediği budur; ve olan - biteni değerlendirme hükmü Allah'a aittir.

Bu hak devredilemez bir haktr.

Ve Barbarosoğlu Hoca, yazısı ile de topluma örnek olan, eğiten bir davranış sergilemektedir.

Nesin ise değerlerin göreceli olabileceğine, kişinin özel konumunun bazı durumlarda pekâlâ belirleyici olabileceğine, yargılamadan önce kişinin ne düşündüğünü anlamak gerektiğine daha fazla vurgu yapma eğilimindedir.

Bu durum

hem kendisinin çocuk ve ergenlerle daha fazla birlikte yaşamasına, onları “anlamadan” eğitmenin pek mümkün olmadığını bilmesine bağlı olabilir, hem de insan aklı ile yönetilen bu dünyaya pek fazla bağlı olmasının sonucudur. Bilemem, her yorum için de kendisinin hoşgörüsüne sığınırım.

İslâm Ahlâkı da gereğinde bazı ayrıcalıklı durumları kabul edebilir.. ancak.. göreceli olarak isimlendirebileceğimiz bu ayrıcalıklar kişiler için değil, yine aynı durumu yaşayan herkes için geçerli olan hâl durumları nedeniyledir. Özel hükümler değil, ayrıcalıkları bağlamında külli hükümlerdir. Örneğin helâl ve harama sınır çizen ayetlerde olduğu gibi, yasağın hangi özel durumlarda kaldırılacağı gibi.

Özetle insan aklının birbirine paralel kurduğu ahlâk kuramları ışığında,

*neyin daha ahlâklı olduğu meselesi,
post- modern bilimin yorumlama edimi üzerinden belirlenemez.*

*Ali Nesin Hoca, kişisel yaşamında
“herkesin haklı olduğu bir dünya’da yaşamının ne kadar zor olabileceğini”
henüz deneyimlememiş olmalı.
Böyle bir dünyada öncelikle güçsüzler,
kendilerinin de haklı olduklarını kanıtlama gücünden yoksun tutulurlar.*

*Ayrıca.. (gerçek anlamında), HAK (ve HAKK) tanımı,
hukuk ve ahlâk sözcüklerinin kavramlaştırılarak toplumsal dünyada
somut örgütsel yapı kurucu ve yönlendirici bilimsel doğrular
(daha doğrusu ilimsel doğrular) haline dönüşmesine izin vermez.
Ancak.. Hakk/Hak ve ahlâk yönlendirmek durumundadır.*

*İşte bu nedenle Barbarosoğlu’nun “sorumluluk her edimin önünde gider”
sözü doğru olur.
Özel olarak sınırlı zaman ve mekânlarda insan düşündüğünü beyan edebilir..
Ancak kürsüye çıkarak, bağlayıcı genel doğru olarak söyleyemez.
Ve bu tür genellemeye temellendirerek eleştiremez de..*

*Yani İslâm Coğrafyasının önde duran güçlü bir ülkesi olarak
Türkiye’de bu tarz davranışlar doğru olamaz.*

*not: Barbarosoğlu’nun ekte verilen yazısı okunduğunda, bu yazının yazılma amacı
daha iyi anlaşılacaktır.*

*Barbarosoğlu, Fatma; “Kimlik”lerin mesuliyetsiz isyanı - 11 Eki 2017
<https://www.yenisafak.com/yazarlar/fatma-barbarosoglu/kimliklerin-mesuliyetsiz-isyani-2040544>
erişim:10.03.2022*